

landegrænser, i mundtlig, skriftlig eller trykt form, i form af kunst eller ved andre midler efter eget valg. *Stk. 3* fastsætter visse begrænsninger i ytringsfriheden. Disse begrænsninger må have hjemmel i lov og være nødvendige enten af hensyn til respekten for andres rettigheder eller af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), sundhed eller sædelighed.

Også denne bestemmelse må anses for opfyldt i dansk ret.

Artikel 20 fastslår i *stk. 1*, at al propaganda for krig skal være forbudt ved lov. Dette krav vil være opfyldt såfremt det nyligt fremsatte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov (Forbud mod propaganda for krig og mod raceforskrimination m. v.) vedtages.

Efter bestemmelsen *stk. 2* skal endvidere enhver tilskyndelse til nationalt had, racehad eller religiøst had, som ophidser til forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold, være forbudt ved lov. Kravene i denne bestemmelse vil være opfyldt efter vedtagelsen af det ovenfor omtalte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov og af forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

Artikel 21 anerkender retten til at deltage i fredelige forsamlinger, men angiver samtidig visse begrænsninger i denne ret af hensyn til statens sikkerhed m. v. Bestemmelsen rejser ikke problemer for Danmarks vedkommende.

Artikel 22 fastslår retten til foreningsfrihed, herunder retten til at oprette og indmelde sig i fagforeninger (*stk. 1*). I *stk. 2* fastsættes visse begrænsninger af denne ret efter det sædvanlige mønster af hensyn til statens sikkerhed m. v. *Stk. 3* indeholder en fortolkningsregel i relation til ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig.

Artiklen, der på flere punkter er sammenfaldende med artikel 8 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, kan ikke antages at rejse problemer for Danmarks vedkommende, jfr. bemærkninger til denne artikel ovenfor under A.2).

Artikel 23 værner familien som samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed og pålægger staterne at anerkende giftefærdige mænds og kvinders ret til at indgå ægteskab og stifte familie. Artiklen stiller krav om, at ægteskab kun må indgås med parternes frie samtykke, og om, at deltagerstaterne skal tage passende skridt til at sikre ægtefællers retlige ligestilling. Artiklens krav må anses for at være opfyldt i dansk ret.

Artikel 24 om barnets stilling giver heller ikke anledning til bemærkninger for Danmarks vedkommende. Det bemærkes specielt, at bestemmelsen

om, at ethvert barn har ret til at erhverve et statsborgerskab, ikke antages at pålægge medlemslandene pligt til tildeling af statsborgerskab efter bestemte kriterier.

Artikel 25 giver enhver borger ret til at deltage i det offentlige liv, til at stemme og til at modtage valg samt til at have adgang til offentlig tjeneste.

Artikel 26 fastslår, at alle mennesker er lige for loven og er berettiget til lovens ligelige beskyttelse uden nogen forskelsbehandling. Bestemmelsen må formentlig forstås således, at den alene opstiller et princip om lige behandling efter loven; således at eventuelle undtagelser må kræve en saglig begrundelse. Det kan derfor ikke betragtes som en overtrædelse af bestemmelsen, at der i visse retsforhold tages hensyn til eller gøres forskel på grundlag af alder, statsborgerforhold eller andre relevante saglige kriterier. At en almindelig lighedsgrundsætning ligger til grund for den danske lovgivning er utvivlsomt, og artiklen skulle herefter ikke nødvendiggøre lovændring for udtrykkeligt at fastslå dette.

Artikel 27 indeholder en bestemmelse til beskyttelse af mindretallets tarv. Det bestemmes således at i stater, hvor der findes etniske, religiøse eller sproglige mindretal, må personer, der tilhører sådanne mindretal, ikke forholdes retten til i fællesskab med de øvrige medlemmer af deres gruppe at leve deres eget kulturliv, at bekende sig til og udøve deres egen religion eller at benytte deres eget sprog. De opstillede krav er opfyldt for Danmarks vedkommende.

Artiklerne 28-45 indeholder konventionens kontrolbestemmelser. De borgerlige og politiske rettigheder relativt klart definerede karakter samt deres grundlæggende betydning for det enkelte individs udfoldelsesmuligheder både muliggør og nødvendiggør en mere intensiv kontrol end den, som kan iværksættes i relation til de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, jfr. ovenfor under A.2 om bemærkningerne til artiklerne 16-25 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Dette synspunkt afspejler sig også tydeligt i de menneskerettighedskonventioner, som er indgået inden for Europarådets rammer. Medens der i Den europæiske Menneskerettighedskonventions afsnit II-IV er indført en intensiv beskyttelse af de borgerlige og politiske rettigheder gennem oprettelse af en kommission og en domstol til behandling af klager fra såvel stater som individer, er beskyttelsen af de økonomiske og sociale rettigheder i henhold til Den europæiske Socialpakt alene baseret på en vis rapporteringspligt for de deltagende stater.

I henhold til FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder oprettes en særlig menneskeret-